

Súd: Okresný súd Michalovce
Spisová značka: 10C/7/2012
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7712201061
Dátum vydania rozhodnutia: 07. 05. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Zdenko Švárný
ECLI: ECLI:SK:OSMI:2019:7712201061.16

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Michalovce, sudcom JUDr. Zdenkom Švárnym, v právnej veci žalobkyne V. X., nar. XX.X.XXXX, bytom F. XX, Q., zastúpenej JUDr. Vladimírom Bajtošom, advokátom AK Košice, Alžbetina 3, proti žalovanému Slovenská republika, zastúpená Generálnou prokuratúrou SR, Štúrova 2, 812 85 Bratislava, o náhradu škody a nemajetkovej ujmy, t a k t o

rozhodol:

I. Žalovaná je p o v i n n á zaplatiť žalobkyni sumu 4.075,75 EUR z titulu náhrady škody spôsobenej nezákonným trestným stíhaním, do troch dní od právoplatnosti rozsudku.

II. Žalovaná je p o v i n n á zaplatiť žalobkyni sumu 50.000,- EUR z titulu nemajetkovej ujmy spôsobenej nezákonným trestným stíhaním, do troch dní od právoplatnosti rozsudku.

III. Žalobkyni p r i z n á v a 100% náhradu trov konania.

o d ô v o d n e n i e :

1. Žalobou došlou tunajšiemu súdu dňa 24.1.2012 sa žalobkyňa domáhala náhrady škody vo výške 54.075,75 € spôsobenej orgánom verejnej moci Slovenskej republiky pri výkone verejnej moci v zmysle ust. § 3 ods. 1 a 2 zákona č. 514/2003 Z.z. a nasl., s poukazom na to, že žalobkyňa bola zadržaná a umiestnená do cely predbežného zadržania od 14. do 15.12.2005 a vzhľadom na oslobodenie navrhovateľky spod obžaloby má za to, že aj zadržanie a umiestnenie do cely predbežného zadržania bolo nezákonné. Poukázala na to, že nárok na náhradu škody spôsobenej začatím a vedením trestného stíhania, ktoré neskončilo právoplatným odsúdením je špecifickým prípadom zodpovednosti štátu podľa zákona č. 514/2003 Z.z., pričom navrhovateľke bola spôsobená škoda majetková, ktorá spočíva v nákladoch, ktoré vynaložila na svoju obranu a nemajetková ujma spočívajúca v znížení spoločenského statusu navrhovateľky ako aj škoda spôsobená nezákonným zadržaním.

2. Žalovaný so žalobou nesúhlasil, žiadal ju v celom rozsahu zamietnuť, pričom namietal pasívnu legitímáciu žalovaného s poukazom na to, že v tomto prípade je pasívne legitimovanou generálna prokuratúra.

3. Z výsledkov vykonaného dokazovania súd zistil tento skutkový stav :

4. Z rozsudku tunajšieho súdu č.k. 10C 7/2012 - 68 zo dňa 14.1.2014 súd zistil, že súd žalobu zamietol, žiadnemu z účastníkov nepriznal náhradu trov konania. Svoje odôvodnenie založil na tom, že nie sú splnené podmienky na rozhodnutie vo veci, nakoľko žalovaná strana Ministerstvo vnútra aj keď má spôsobilosť na právne úkony je orgánom verejnej moci, pričom právnou subjektivitu v tomto prípade, ako aj pasívnu legitímáciu a aj zodpovednosť za škodu má štát. Vzhľadom na to, že právny

zástupca žalobkyne neodstránil procesné pochybenie, v danom prípade súd žalobu zamietol v dôsledku nedostatku spôsobilosti byť účastníkom konania na strane žalovaného.

5. Z uznesenia krajského súdu č.k. 2Co 417/2014 - 82 zo dňa 4.5.2015 súd zistil, že krajský súd zrušil rozsudok a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Svoje rozhodnutie založil na skutočnosti, že úlohou všeobecných súdov je interpretácia a aplikácia práva, pričom spravodlivosť vyžaduje, aby bol každý prípad posúdený pred súdom, pričom referenčným kritériom je súhrn všetkých okolností prípadu, preto pri prejednaní veci je potrebné uprednostňovať také interpretačné metódy, namiesto doslovných výkladov, ktoré umožňujú spravodlivú úpravu práva a povinnosti medzi účastníkmi ako subjektmi riešenia právneho vzťahu. Prehnane formalistický prístup totiž vedie k sofistikovanému odôvodňovaniu zrejmej nespravodlivosti, čo predstavuje popretie základnej úlohy sudcu v každej ním posudzovanej kauze. Preto aj v tomto prípade krajský súd prihliadol na vzájomné vzťahy jednotlivých do úvahy pripadajúcich argumentov s prihliadnutím na špecifiká danej kauzy a nie ich mechanickú aplikáciu. Ako vyplýva z rozhodnutia súdu prvého stupňa tento neposudzoval vec z pohľadu opodstatnenosti žaloby po hmotnoprávnej stránke, ale zamietol žalobu len na základe toho, že žalovaný nie je žalobcom označený v plnom rozsahu v zmysle § 3 zák. č. 514/2003, pričom je nepochybné a vyplýva to už zo žaloby z bodu IV. na strane 3, že žalobkyňa cituje § 3 ods. 1, 2 zák. č. 514/2003 a konštatuje, že štát zodpovedá za škodu, ktorá bola spôsobená orgánmi verejnej moci pri výkone verejnej moci.

6. Už len z tejto skutočnosti mohol súd prvého stupňa širším výkladom vyvodiť záver, že žalovaným je Slovenská republika Ministerstvo spravodlivosti a nie držať sa striktnie toho, čo je v žalobe na prvej strane uvedené.

7. Okrem toho síce ide o formálne označenie Slovenskej republiky ako žalobcu, keďže Slovenská republika nikdy nemôže vystupovať ako samostatný subjekt bez toho, aby nenasledoval orgán, alebo organizácia, alebo iný subjekt. Odvolací súd má za to, že súd prvého stupňa pokiaľ zamietol žalobu, náležitým spôsobom sa nevysporiadal s predmetom žaloby a argumentačne nevysvetlil prečo Ministerstvo vnútra ako orgán zastupujúci Slovenskú republiku v zmysle § 4 zák. č. 514/2003 nemôže zodpovedať za škodu bez toho, aby pred označením Ministerstva vnútra Slovenskej republiky chýbalo označenie Slovenská republika.

8. Za tejto situácie, keďže v dôsledku nesprávneho postupu súdu prvého stupňa bola žalobkyni odňatá možnosť konať pred súdom vo veci náhrady škody, je tu daný dôvod na zrušenie veci podľa § 221 ods. 1 písm. f/ O.s.p., keďže pri širšom výklade žaloby možno mať za to, že žalobca už pri podaní žaloby označil ako žalovaného Slovenskú republiku, Ministerstvo vnútra SR s poukazom na § 3 ods. 1, 2 zák. č. 514/2003, a preto bude povinnosťou súdu prvého stupňa s takto označeným účastníkom konať vo veci.

9. Súd vo veci vykonal ďalšie dokazovanie. Právny zástupca žalobkyne podaním zo dňa 9.10.2015 upravil žalovaný subjekt tak, že ho určil, že subjektom je Slovenská republika, Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky.

10. Z rozsudku tunajšieho súdu č.k. 10C 7/2012 - 136 zo dňa 30.3.2017 súd zistil, že uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobkyni 4.075,75 € titulom náhrady škody spôsobenej nezákonným trestným stíhaním a sumu 50.000,-€ titulom nemajetkovej ujmy spôsobenej nezákonným trestným stíhaním do troch dní od právoplatnosti rozsudku a žalobkyni priznal úplnú náhradu trov konania. Rozhodol tak o návrhu žalobkyne, ktorá sa od žalovanej domáhala náhrady škody vo výške 54.075,75 € v zmysle ust. § 3 ods. 1 a 2 zákona č. 514/2003 Z.z. s poukazom na to, že bola zadržaná a umiestnená do cely predbežného zadržania od 14.12.2005 do 15.12.2005 a vzhľadom na jej oslobodenie spod obžaloby má za to, že aj jej zadržanie a umiestnenie do cely predbežného zadržania bolo nezákonné. Dôvodila, že nárok na náhradu škody spôsobenej začatím a vedením trestného stíhania, ktoré neskončilo právoplatným odsúdením, je špecifickým prípadom zodpovednosti štátu podľa zákona č. 514/2003 Z.z., pričom jej bola spôsobená škoda majetková, spočívajúca v nákladoch vynaložených na obranu v trestnom konaní a nemajetková ujma spočívajúca v znížení jej spoločenského statusu ako aj škoda spôsobená nezákonným zadržaním.

11. Z odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie vyplýva, že svojím prvým rozsudkom vo veci sp. zn. 10C 7/2012-68 zo 14.1.2014 žalobu zamietol a žiadnemu z účastníkov nepriznal náhradu trov konania. Toto svoje rozhodnutie založil na tom, že neboli splnené podmienky na rozhodnutie vo veci,

pretože (pôvodne) žalovaná strana Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, aj keď má spôsobilosť na právne úkony, nemá v prejednávanej veci pasívnu legitimitáciu a zodpovednosť za škodu má niesť štát. Po odvolaní sa žalobkyne Krajský súd v Košiciach uznesením sp. zn. 2Co 417/2014-82 zo 4.5.2015 zrušil rozsudok súdu prvej inštancie z dôvodu, že odňal žalobkyňi možnosť konať pred súdom a vec mu vrátil na ďalšie konanie, vytýkajúc mu, že neposudzoval vec z pohľadu opodstatnenosti žaloby po hmotnoprávnej stránke, ale žalobu zamietol len na základe toho, že žalovaná nebola označená v plnom rozsahu v zmysle ust. § 3 zákona č. 514/2003 Z.z., pričom je nepochybné, a vyplýva to aj zo žaloby, že žalobkyňa cituje ust. § 3 ods. 1, 2 uvedeného zákona a konštatuje, že štát zodpovedá za škodu, ktorá bola spôsobená orgánmi verejnej moci pri výkone verejnej moci. Už len z tejto skutočnosti mohol súd prvej inštancie širším výkladom vyvodiť záver, že žalovanou je Slovenská republika, ktorá nikdy nemôže vystupovať ako samostatný subjekt bez označenia orgánu, ktorý má za ňu konať. Pri širšom výklade preto možno mať za to, že žalobkyňa už pri podaní žaloby označila ako žalovanú Slovenskú republiku, Ministerstvo vnútra SR s poukazom na § 3 ods. 1, 2 zákona č. 514/2003 Z.z. a uložil súdu prvej inštancie s takto označeným účastníkom konať vo veci. Následne žalobkyňa podaním z 9.10.2015 uviedla, že žalovanou je Slovenská republika, Ministerstvo vnútra SR.

12. Po vykonaní dokazovania súd vec právne posudzoval podľa § 3 ods. 1, § 4 ods. 1, § 5 ods. 2, 3, § 6 ods. 1, 2, 3, 4, § 15 ods. 1, 2, § 17 ods. 1, 2, § 18 ods. 1, 2, 3, § 27b ods. 1 zákona č. 514/2003 Z.z., účinného do 31.12.2008. Dospel k záveru, že v konaní bolo jednoznačne preukázané a nepoprela to ani samotná žalovaná, že 14.12.2005 bolo uznesením vyšetrovateľa Ministerstva vnútra, úradu inšpekčnej služby PZ začaté voči žalobkyňi trestné stíhanie a vznesené proti nej obvinenie pre trestný čin zneužívania právomoci verejného činiteľa podľa § 158 ods. 1 písm. a/ Trestného zákona a prijímania úplatku a inej nenáležitej výhody podľa § 160 ods. 2 Trestného zákona a že následne personálnym rozkazom Ministra vnútra SR bola prepustená zo služobného pomeru príslušníka policajného zboru. Rozsudkom Okresného súdu Michalovce sp. zn. 8T XXX/XXXX-XXXX z 1.2.2010 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Košiciach XTo XX/XXXX-XXXX z 23.10.2010 bola žalobkyňa oslobodená spod obžaloby vznesenej prokurátorom Vojenskej obvodovej prokuratúry Prešov pre skutok kvalifikovaný ako trestný čin zneužívania právomoci verejného činiteľa a pre trestný čin prijímania úplatku a inej náležitej výhody, pretože nebolo dokázané, že sa stal skutok, pre ktorý bola stíhaná. Uznesenie o vznesení obvinenia zo 14.12.2005 bolo preto rozhodnutím nezákonným, preto žalobkyňi vznikol nárok na náhradu škody podľa zákona č. 514/2003 Z.z. a to nárok na náhradu trov v trestnom konaní a na náhradu nemajetkovej ujmy.

13. Súd ďalej argumentoval, že podľa ustálenej judikatúry štát zodpovedá aj za škodu spôsobenú začatím trestného stíhania, ktoré neskončilo právoplatným odsudzujúcim rozhodnutím trestného súdu. Táto zásada bola vyjadrená už vo viacerých skorších rozhodnutiach týkajúcich sa náhrady škody spôsobenej štátnym orgánom podľa zákona č. 58/1969 Zb. o zodpovednosti za škodu spôsobenú rozhodnutím orgánov štátu alebo jeho nesprávnym úradným postupom. Ten, proti komu bolo trestné stíhanie zastavené alebo ten, kto bol oslobodený spod obžaloby, má podľa cit. zákona zásadne právo na náhradu škody spôsobenej vznesením obvinenia (R 35/1991). Takéto právo má aj vtedy, ak v súvislosti s rozhodnutím orgánu činného v trestnom konaní, ktoré nie je v súlade so zákonom, vynaložil náklady na trovy nutnej obhajoby (R 70/1994). Na týchto právnych záveroch zotrúva súdna prax aj po účinnosti zákona č. 514/2003 Z.z. Tento zákon zakladá objektívnu zodpovednosť štátu (bez ohľadu na zavinenie), ktorej sa nemôže zbaviť. Neposudzuje sa teda správnosť rozhodnutia orgánu štátu z hľadiska, či pri rozhodovaní porušil právnu povinnosť a škodu zaviniť, rozhodujúcim kritériom zákonnosti vedeného orgánom verejnej moci je výsledok tohto konania. Poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR 4 M Cdo/15/2009 - uznesenie občianskoprávneho kolégia Najvyššieho súdu SR zo 6.12.2010 navrhnuté na uverejnenie v zierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov SR, podľa ktorého aj keď jedným zo základných predpokladov zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím v zmysle § 6 ods. 1 veta prvá zákona č. 514/2003 Z.z. je zrušenie alebo zmena právoplatného rozhodnutia, ktorým bola spôsobená škoda, treba mať na zreteli, že zmyslu právnej úpravy zodpovednosti štátu za škodu zodpovedá, aby každá majetková ujma spôsobená nesprávnym či nezákonným zásahom štátu bola odčinená. Zákon č. 514/2003 Z.z. výslovne neupravuje nárok na náhradu škody v prípade zastavenia trestného stíhania. Judikatúra dospela k záveru, že ide o špecifický prípad zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú začatím a vedením trestného stíhania, pri ktorom treba vychádzať z analogického výkladu úpravy najbližšej, a to z úpravy zodpovednosti za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím. Rovnaký význam ako zrušenie právoplatného uznesenia

o vznesení obvinenia pre nezákonnosť má v tomto zmysle tiež zastavenie trestného stíhania alebo oslobodenie spod obžaloby.

14. Súd ďalej uviedol, že v zmysle § 4 ods. 1 písm. b/ zákona č. 514/2003 Z.z. vo veci náhrady škody koná Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, ak v trestnom konaní škodu spôsobil vyšetrovateľ alebo poverený orgán Policajného zboru. Urobil záver, že v danom prípade došlo ku škode žalobkyne v trestnom konaní. Vychádzajúc z § 10 ods.1, § 199 ods.1 veta 2-6, § 206 ods.1, § 230 ods.1, 2 a § 231 písm. a/ Trestného poriadku, mal za zrejmé, že na úseku trestného konania vykonávali svoju pôsobnosť tak vyšetrovateľ policajného zboru ako aj prokurátor, že vo veci náhrady škody spôsobenej v tomto úseku trestného konania orgánom verejnej moci ako orgán konajúci v mene štátu prichádza do úvahy Ministerstva vnútra SR ako aj Generálna prokuratúra SR. Z hľadiska určenia, ktorý z týchto orgánov je v tom ktorom prípade orgánom konajúcim v mene štátu, je rozhodujúce na ktorom z nich bola podaná žiadosť o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody, ak žiadosť bola podaná na oboch uvedených orgánoch je príslušným ten z nich, ktorý vo veci začal konať ako prvý (§ 4 ods.1 písm. l zákona č. 514/2003 Z.z.). V prejednávanej veci žiadosť o predbežné prerokovanie nároku (§ 15 zák. č. 514/2003 Z.z.) podala žalobkyňa na Ministerstve vnútra SR, v dôsledku čoho sa toto stalo orgánom verejnej moci konajúcim v danom prípade za štát. Mal za zrejmé, že oslobodením spod obžaloby Vojenskej obvodovej prokuratúry Prešov pre skutky ako sú uvedené v bode 4, pretože nebolo dokázané, že sa stali skutky, pre ktoré bola obžalovaná stíhaná (viď rozsudok Okresného súdu Michalovce 8T XXX/XXXX-XXXX v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Košiciach XTo XX/XXXX-XXXX) bolo preukázané, že uznesenie o vznesení obvinenia zo 14. 12.2005 bolo rozhodnutím nezákonným, a na tomto podklade vznikol žalobkyňi nárok na náhradu škody podľa zákona č. 514/2003 Z.z. Konštatoval, že v zmysle § 18 ods. 1, 2 zák. č. 514/2003 Z.z. účinného do 31.12.2008 vznikol žalobkyňi nárok na náhradu trov v trestnom konaní, v ktorom bola zastúpená advokátom s tým, že z faktúry, ktorá je súčasťou súdneho spisu, je zrejmé vyúčtovanie odmeny advokáta vo výške 4.075,75 €, o ktorých nemal žiadne pochybnosti, a preto žalobkyňi túto sumu ako náhradu škody priznal. Vychádzajúc z § 17 ods. 2 zák. č. 514/2003 Z.z. účinného do 31.12.2008 poukázal na to, že už pred novelou zákona č. 514/2003 Z.z., účinnou od 1.1.2009, súdna prax zohľadňovala kritériá, ktoré boli v § 17 touto novelou doplnené a to tak, že výška nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa ods. 2 sa určuje s prihliadnutím najmä a/ na osobu poškodenú, jeho doterajší život a prostredie v ktorom žije a pracuje, b/ závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti za ktorých k nim došlo, c/ závažnosť následkov, ktoré vznikli poškodenému v súkromnom živote a d/ závažnosť následkov, ktoré vznikli poškodenému v spoločenskom uplatnení. Súd konštatoval, že žalobkyňa pred vznesením obvinenia zo dňa 14.12.2005 viedla riadny život a bola bezúhonnou osobou. Nebolo sporným, že podkladom pre vydanie personálneho rozkazu ministra vnútra, ktorým bola žalobkyňa prepustená zo služobného pomeru bol skutok, pre ktorý bolo proti žalobkyňi vznesené obvinenie pre trestný čin zneužívania právomoci verejného činiteľa a prijímania úplatkov a inej nenáležitej výhody, a že po nútenom odchode už nemohla v uvedenej oblasti v policajnom zbore pracovať, pretože aj keď ju následne na základe rozkazu ministra vnútra z 8.5.2013 prijali do policajného zboru, v dôsledku šikany zo strany nadriadených ako aj z dôvodu, že bola pridelená na pracovisko, ktoré bolo najvzdialenejšie od miesta jej trvalého bydliska (86 km) bola nútená požiadať následne o predčasný odchod do dôchodku. Vedenie trestného stíhania proti nej malo za následok jednak stratu zamestnania a následne sťaženie jej spoločenského uplatnenia, dlhé obdobie si nemohla nájsť prácu a zhoršil sa jej zdravotný stav (rok od vznesenia obvinenia bola PN). Po vyhodnotení svedeckých výpovedí súd uzavrel, že trestným stíhaním žalobkyne utrpela jej povest' jednak v mieste bydliska ale aj v predchádzajúcom profesionálnom živote, a to aj na základe mediálnych výstupov vtedajšieho ministra vnútra. Trestné stíhanie vážne a negatívne zasiahlo nielen do súkromného života samotnej žalobkyne ale do života celej jej rodiny, nezákonným trestným stíhaním prišla o stály príjem a zabezpečenie rodiny, čo nepochybne zanechalo stopy v partnerskom vzťahu a v rodine ako takej, v dôsledku trestného stíhania začala mať aj zdravotné problémy, utrpela duševnú traumu a okrem iných zdravotných problémov do súčasnej doby užíva antidepresíva, v dôsledku trestného stíhania prestala žiť spoločenským životom, s nikým sa nestýka, cíti sa spoločensky vyradená, má za to, že každý na ňu pozerá, ako by niekoho zavraždila. Súd mal za nepochybné, že vedené trestné stíhanie žalobkyne narušilo vzájomné vzťahy nielen medzi manželmi ale aj rodičmi a deťmi a okolím, čo malo najmä u detí vplyv na ich duševné zdravie a psychický vývoj. Došlo aj k zásahu do spoločenského uplatnenia žalobkyne, pretože dlhú dobu si nemohla nájsť prácu, a aj keď ju museli opätovne prijať k polícii, z dôvodov už vyššie uvedených musela odísť a zamestnanie si našla až ako opatrovateľka v Rakúsku.

15. Súd mal za preukázané, že nezákonné trestné stíhanie a kriminalizácia zasiahli do majetkovej sféry žalobkyne, nakoľko stratou zamestnania došlo k zníženiu, ba priam až k znemožneniu jej možností majetkovo zabezpečiť seba a svoju rodinu, došlo aj k zásahu do jej osobnostnej sféry, nakoľko vážne bola narušená jej povesť bezúhonného človeka, prišla o prácu, a keďže počas takmer celého svojho profesijného života pracovala v Policajnom zbore SR je predpoklad, že ak by nedošlo k jej trestnému stíhaniu, naďalej by ostala príslušníčkou policajného zboru. Mal za zrejmé, že k vedeniu trestného stíhania proti osobe žalobkyne, a teda k zásahu do jej práv nemuselo dôjsť, nakoľko rozsudok Okresného súdu Michalovce 8T XXX/XXXX v spojení s rozsudkom krajského súdu XTo XX/XXXX je dôkazom toho, že skutok, pre ktorý bolo vedené trestné stíhanie voči nej, sa nestal.

16. Konštatoval, že pri výške nemajetkovej náhrady vychádzal z voľnej úvahy, avšak z hľadísk, ktoré sú v súčasnosti uvedené v § 17 ods. 3 zák. č. 514/2003 Z.z. Mal za to, že výška náhrady nemajetkovej ujmy je primeraná ujme, ktorú utrpela žalobkyňa nezákonným rozhodnutím. V danom prípade zohľadnil rozhodovacia činnosť súdov v porovnateľných veciach, ktorých spisové značky uviedol. Súd poukazujúc na rozhodnutie Krajského súdu v Bratislave vo veci 14Co 85/2013 z 26.3.2013 argumentoval, že vo veciach ochrany osobnosti sú žalobcom priznávané náhrady nemajetkovej ujmy v podstatne vyšších sumách (napr. niektorým politikom ako aj bývalému predsedovi Najvyššieho súdu SR), hoci zásahy do ich osobnostných práv nemali zďaleka také dôsledky, aké malo nezákonné trestné stíhanie žalobkyne.

17. O trovách konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP a priznal žalobkyni úplnú náhradu trov konania, pretože bola v konaní úspešná.

18. Rozsudok napadla včas podaným odvolaním žalovaná z odvolacích dôvodov podľa § 365 ods. 1 písm. a/, b/, f/ a h/ CSP, t.j. že neboli splnené procesné podmienky, že súd prvej inštancie nesprávnym procesným postupom, znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci a navrhla zrušiť rozsudok súdu prvej inštancie a vrátiť mu vec na ďalšie konanie. Nesúhlasila s názorom súdu prvej inštancie vyslovenom v bode 16 jeho odôvodnenia, v ktorom súd riešiac otázkou označenia žalovanej vyslovil, že z obsahu žaloby je zrejmé, že žalobkyňa si uplatňovala nárok na náhradu škody od štátu, aj keď v skutočnosti označila žalovaného iba ako organizačnú zložku štátu (Ministerstvo vnútra SR, ďalej len „MV SR“), ktorá za štát iba koná, a nakoľko v priebehu konania žalobkyňa sama odstránila nedostatok žaloby a označila za žalovanú Slovenskú republiku, zastúpenú MV SR, poukazom na nález Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. IV. ÚS 22/03 zo 6.4.2004 nešlo o označenie nového účastníka konania ale o odstránenie vady konania v označení žalovanej, čím bola vyriešená otázka pasívnej legitímácie. Žalovaná v súvislosti s týmto vyslovila, že je potrebné rozlišovať pasívnu legitímáciu štátu na jednej strane a pasívnu legitímáciu MV SR na strane druhej ako dvoch rôznych subjektov, ktorých postavenie pred súdom a najmä aktívna či pasívna legitímácia v súdnom konaní sa líšia a nie je možné ich zamieňať. Určenie právneho subjektu, ktorý je v danom prípade nositeľom hmotného práva má zásadný význam z hľadiska určenia pasívnej legitímácie. Pasívna legitímácia účastníka konania je jednou z prvoradých procesných podmienok, ktorej splnenie skúma súd ex offa v každom štádiu konania. Poukázala na to, že žalobkyňa v žalobe označila ako žalovaného Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, že o tomto označení nevznikli pochybnosti, preto žaloba netrpela vadou, resp. nedostatkom, ktorý by odôvodňoval postup podľa § 43 O.s.p. (§ 128 CSP), preto nemohlo ísť o upresnenie žalovanej strany, ale súd mal vyhodnotiť podanie žalobkyne z 9.10.2015 ako návrh na zámenu účastníka konania, teda súd postupoval procesne nesprávne. Vyslovila názor, že ak mal súd prvej inštancie za to, že žalobkyňa odstránila nedostatok v označení žalovanej podaním z 9.10.2015, teda ak súd konal so štátom, odlišným nositeľom procesnej spôsobilosti ako má Ministerstvo vnútra SR, bude nárok žalobkyne voči štátu premlčaný. Ďalej uviedla, že súd nesprávne posúdil otázku orgánu konajúceho v mene štátu, keďže na posúdenie neaplikoval celé znenie § 4 ods. 1 písm. b/ zákona č. 514/2003 Z.z. pri priznaní náhrady škody a nemajetkovej ujmy, z ktorého jednoznačne vyplýva, že príslušnosť MV SR v tejto právnej veci nie je daná, nakoľko prokurátor zamietol sťažnosť žalobkyne a podal na ňu obžalobu. Ak by súd vychádzal z úplného znenia § 4 ods. 1 písm. b/ zákona č. 514/2003 Z.z. orgánom oprávneným konať v mene štátu by bola Generálna prokuratúra SR, pričom neobstojí ani argument súdu prvej inštancie, podľa ktorého ustálil orgán štátu konajúceho za štát na základe toho, na ktorom orgáne si žalobkyňa uplatnila nárok žiadosťou o predbežné prerokovanie skôr. Napokon žalovaná namietala výšku nemajetkovej ujmy priznanú žalobkyni na základe voľnej úvahy súdu. Dala do pozornosti, že aj keď súd vychádzal z voľnej úvahy, nemôže ísť o úvahu nepreskúmateľnú, resp.

úvahu svojvoľnú. Vyjadrila názor, že súd sa nevysporiadal so znením § 17 ods. 4 zákona č. 514/2003 Z.z., a teda že výška náhrady nemajetkovej ujmy priznaná podľa ods. 2 nemôže byť vyššia ako výška náhrady poskytovaná osobám poškodeným násilnými trestnými činmi podľa osobitného predpisu, t.j. zákona č. 215/2006 Z.z.

19. Z uznesenia krajského súdu č.k. 11Co 270/2017 - 170 zo dňa 15.8.2018 súd zistil, že Krajský súd v Košiciach zrušil rozsudok a vrátil vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

20. Krajský súd v Košiciach ako odvolací súd (§ 34 CSP), prejednal odvolanie žalovanej ako podané včas (§ 362 CSP), oprávnenou osobou (§ 359 až § 361 CSP), proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné (§ 355 až § 358 CSP), bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 385 ods. 1 CSP a contrario v rozsahu vyplývajúcom z ust. § 379 a § 380 CSP a z hľadiska uplatnených odvolacích dôvodov, s prihliadnutím na vady, ktoré sa týkajú procesných podmienok konania v zmysle ust. § 380 ods. 2 CSP a dospel k záveru, že odvolanie žalovanej je dôvodné.

21. Žalovaná vymedzením odvolacích dôvodov proti napadnutému rozhodnutiu učinila predmetom odvolacieho prieskumu tiež správnosť procesného postupu súdu prvej inštancie súdu z hľadiska rešpektovania jej práva na riadne odôvodnenie rozhodnutia § 365 ods. 1 písm. b/ CSP).

22. Podľa ust. § 220 ods. 2 CSP v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa žalobca domáhal, aké skutočnosti tvrdil, aké dôkazy označil, aké prostriedky procesného útoku použil, ako sa vo veci vyjadril žalovaný a aké prostriedky procesnej obrany použil. Súd jasne a výstižne vysvetlí ako posúdil podstatné skutkové tvrdenia a právne argumenty strán, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, ktoré dôkazy vykonal, z ktorých dôkazov vychádzal a ako ich vyhodnotil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil, prípadne odkáže na ustálenú rozhodovaciu prax. Súd dbá, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

23. Súd prvej inštancie sa v odôvodnení svojho preskúmaného rozhodnutia ani len okrajovo nevyjadril, resp. vôbec sa nezaoberal s námietkou premlčania vznesenou žalovanou a to napriek tomu, že z dôvodu hospodárnosti pri uplatnení námietky premlčania sa súd musí prednostne zaoberať jej dôvodnosťou. Za situácie, keď súd prvej inštancie nevyhodnotil vznesenú námietku premlčania (ani sa vôbec touto otázkou nezaoberal) je jeho právny záver o povinnosti žalovanej plniť žalobkyni nepreskúmateľný, predčasný a jeho odôvodnenie v tomto smere nepostačujúce a odvolacia námietka žalovanej je dôvodná.

24. Dôvodná je aj odvolacia námietka žalovanej týkajúca sa orgánu, ktorý má za štát konať v prejednávanej veci.

25. Odvolací súd v tejto súvislosti dáva do pozornosti rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 14. októbra 2015 sp. zn. 8 Cdo 289/2014, podľa právnej vety ktorého: „Ak v trestnom konaní, ktoré sa neskončilo právoplatným odsúdením obžalovaného, prokurátor zamietol sťažnosť proti uzneseniu vyšetrovateľa policajného zboru alebo povereného príslušníka policajného zboru a podal v trestnej veci obžalobu príslušnému súdu, orgánom konajúcim v mene štátu vo veci náhrady škody podľa § 4 ods. 1 písm. f/ zákona č. 514/2003 Z.z. je od 1. januára 2013 Generálna prokuratúra Slovenskej republiky. Na prípadnú zmenu konajúceho v mene štátu prihliadne v takomto konaní súd z úradnej povinnosti“. Odvolací súd dopĺňa, že na tom nič nemení skutočnosť, že žiadosť o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody a nemajetkovej ujmy dňa 24.1.2012 žalobkyňa podala na Ministerstve vnútra SR, ktoré ju aj prerokovalo so záporným výsledkom pre žiadateľku dňa 14.9.2011.

26. Treba zdôrazniť, že v podobných súdnych konaniach (o náhradu škody podľa zákona č. 514/2003 Z.z.) je súd povinný z úradnej povinnosti zabezpečiť a postarať sa o to, aby za štát konal pred súdom štátny orgán v rozsahu pôsobnosti ustanovenej osobitnými predpismi alebo právnická osoba, ktorá je oprávnená podľa osobitného predpisu a konať len s takýmto oprávneným subjektom.

27. Odvolací súd poukazuje aj na to, že ust. § 4 ods. 1 je procesnoprávnym predpisom, ktorý sa na konanie aplikuje počnúc jeho účinnosťou. Novela citovaného zákona, účinná od 1. januára 2013, neobsahuje prechodné ustanovenia, ktoré upravujú vzťah novely na konania začaté pred jej účinnosťou, preto je súd povinný aplikovať ustanovenia novely aj na konania začaté pred účinnosťou

novely. Ministerstvo vnútra by bolo oprávneným orgánom, ak by prokurátor nezamietol sťažnosť obvineného proti uzneseniu vyšetrovateľa policajného zboru a nepodal by obžalobu. V danom prípade vydal uznesenie o vznesení obvinenia vyšetrovateľ policajného zboru, prokurátor však sťažnosť proti uzneseniu vyšetrovateľa o vznesení obvinenia zamietol a podal obžalobu. S poukazom na uvedené dospel odvolací súd k záveru, že orgánom, ktorý je oprávnený konať za štát, je Generálna prokuratúra Slovenskej republiky.

28. Ako vyplýva z vyššie uvedeného súd prvej inštancie vec už raz rozsudkom 10C 7/2012-68 zo 14.1.2014 zamietol.

29. Podľa § 390 CSP odvolací súd sám rozhodne vo veci, ak a/ rozhodnutie súdu prvej inštancie bolo už raz odvolacím súdom zrušené, vec bola zrušená a vrátená na ďalšie konanie a rozhodnutie a b/ odvolací súd koná a rozhoduje o odvolaní proti novému rozhodnutiu súdu prvej inštancie.

30. V prejednávanej veci odvolací súd zdôrazňuje, že súd prvej inštancie sa vo svojom skoršom rozsudku nezaoberal meritom veci, žalobu zamietol len z dôvodov uvedených v bode 3 tohto odôvodnenia. Po zrušení tohto jeho rozsudku odvolacím súdom (v čase účinnosti zákona č. 99/1963 Občianskeho súdneho poriadku, ďalej len O.s.p.) z dôvodov uvedených v bode 24, súd riadiac sa právnym názorom odvolacieho súdu pokiaľ ide o označenie žalovanej strany (len táto skutočnosť bola predmetom preskúmania odvolacieho súdu), zaoberal sa samotným meritom veci až v následnom konaní a vyhodnotil ho a odôvodnil až vo svojom druhom rozsudku, ktorý bol napadnutý odvolaním. Z uvedeného vyplýva, že v prejednávanej veci zrušením rozsudku súdu prvej inštancie nejde o neprimeraný procesný excés zo strany odvolacieho súdu, ktorý by porušoval princíp spravodlivého procesu.

31. Rozsudok súdu prvej inštancie je z dôvodov vyššie uvedených nepreskúmateľný, predčasný, preto ho odvolací súd zrušil (§ 389 ods. 1 písm. b/ CSP) a vrátil vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, v ktorom bude jeho úlohou odstrániť nedostatky doterajšieho rozhodovania ako aj vysporiadať sa so všetkými právnymi a skutkovými tvrdeniami a relevantnou argumentáciou odvolateľky a opätovne o žalobe rozhodnúť, pričom nové rozhodnutie súd v súlade s § 220 ods. 2 CSP riadne odôvodní tak, aby bolo zrozumiteľné, presvedčivé a preskúmateľné aj pokiaľ ide o výšku priznanej náhrady nemajetkovej ujmy, pretože skutočnosti zistené doterajším dokazovaním, z ktorých vychádzal a na ktoré poukazoval súd, dostatočne nezdôvodňujú priznanú výšku nemajetkovej ujmy.

32. V novom rozhodnutí rozhodne súd prvej inštancie aj o trovách tohto odvolacieho konania.

33. Po zrušujúcom uznesení krajského súdu súd v zmysle vysloveného právneho názoru začal konať vo veci s Generálnou prokuratúrou, ktorú odvolací súd označil, že je oprávnená konať za štát.

34. Z vyjadrenia žalovanej zo dňa 11.3.2019 (na č.l. 196 - 201) súd zistil, že navrhli žalobu v celom rozsahu zamietnuť, opätovne vzniesli námietku premlčania, pretože z predchádzajúcich rozhodnutí vyplýva, že žalovaná odstránila nedostatok podanej žaloby - nesprávne označenie žalovaného subjektu, podaním zo dňa 9.10.2015 označením žalovaného ako Slovenská republika zastúpená Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky. V nadväznosti na uvedené majú za to, že nárok žalobkyne voči štátu je premlčaný. Ďalej poukázala na rozhodnutia Okresných súdov Bratislava I. zo dňa 15.10.2015 8C 10/2013, rozsudku 19C 180/2013 a ďalších rozhodnutí okresných súdov Bratislava I., kde poukázali na to, že nemôžu považovať uznesenie o vznesení obvinenia za nezákonné len z dôvodu, že obvinený nebol právoplatne odsúdený. Civilné súdy majú zakaždým v konaniach o náhradu škody podľa zákona č. 514/2003 Z.z. skúmať či došlo k porušeniu základných zásad trestného konania vyjadrených v trestnom poriadku orgánmi činnými v trestnom konaní. Rovnako poukázali na uznesenie NS SR zo dňa 20.3.2012 sp.zn. 7Cdo 27/2011 z ktorého vyplýva, že na to, aby bolo rozhodnutie označené za nezákonné, musí byť na to určeným procesným postupom zrušené. Ďalej uviedli, že v zmysle trestného poriadku policajný orgán resp. vyšetrovateľ nemal a ani nemá v prípade, ak je na podklade trestného oznámenia alebo zistených skutočností po začatí trestného stíhania dostatočne odôvodnený záver, že trestný čin spáchala určitá osoba inú možnosť, iba vydať uznesenie o vznesení obvinenia, pokiaľ sa nechce sám vystaviť nebezpečenstvu trestného stíhania pre trestný čin zneužívania právomoci verejného činiteľa podľa § 327 Trestného zákona. Rovnako žalovaná napáda požadovanú náhradu škody a nemajetkovú ujmu. Čo sa týka výšky nemajetkovej ujmy, je potrebné uviesť, že táto má byť určitou náhradou za protiprávny stav, ktorý mal spôsobiť nenapraviteľnú ujmu v nemajetkovej sfére

dotknutej osoby. Majú za to, že žalobkyňa doposiaľ nepreukázala existenciu následkov takej intenzity, ktorá by zakladala jej právo na priznanie peňažnej náhrady v uvedenej výške. V tomto prípade je žiaduce posúdiť negatívny prejav porušenia práva v osobnej sfére žalobkyne, aj s prihliadnutím na tú skutočnosť, že nemajetková ujma neslúži na navrátenie do pôvodného stavu či ako prostriedok na obohatenie sa, ale predovšetkým ide o prostriedok spravodlivej nápravy. Poukázali na rozhodnutie NS SR 3Cdo 201/2007 a 4Cdo 171/2005, v ktorom Najvyšší súd konštatuje, že i keď je výška zadosťučinenia v peniazoch predmetom úvahy súdu, jeho úvaha sa musí opierať o celkom konkrétne a preskúmateľné hľadiská. Uplatnenie voľnej úvahy sa nesmie stať nepreskúmateľnou ľubovôľou súdu vymykajúcou sa akejkolvek kontrole. Nemožno priznávať neprimerané sumy, ktoré by vo svojich dôsledkoch viedli k bezdôvodnému obohateniu sa a ktoré by napríklad pri porovnaní odškodnenia zásahu do práva na ochranu osobnosti s odškodňovaním zásahov do iných základných práv zaručených Ústavou SR mohli niektoré ujmy na iných základných právach bagatelizovať. Rovnako, čo sa týka preukázania a zdokladovania trov obhajoby v sume 4.075,75€ uviedli, že na oboch faktúrach, ktoré nie sú identické a vzťahujú sa na úhradu trov v tom istom trestnom konaní, je uvedený len podpis a pečiatka dodávateľa a na uvedených faktúrach chýba podpis navrhovateľky a dátum prevzatia faktúry navrhovateľkou, ktorá si uplatňuje náhradu trov obhajoby, čím navrhovateľka nijakým spôsobom nepreukázala, či došlo k úhrade predmetných súm, ktoré si žalobkyňa uplatňuje. Z uvedených dôvodov žiadali žalobu zamietnuť.

35. Z vyjadrenia žalobkyne /č.l.204/ súd zistil, že žalobkyňa si v trestnom konaní uplatnila všetky zákonné prostriedky, ktoré mala k dispozícii a vtedajšou Vojenskou prokuratúrou boli zamietnuté. Domnieva sa, že vznesené obvinenie bolo absolútne predčasné, boli splnené podmienky nanajvýš na začatie trestného stíhania vo veci. V oslobodzujúcom rozsudku sa odrazili všetky pôvodné námietky obhajoby proti vzneseniu obvinenia. Ani v ďalšom priebehu dokazovania sa nepotvrdili skutočnosti kladené žalobkyni za vinu, preto nemôže súhlasiť s tvrdením, že prokurátor nemal inú možnosť, iba podať obžalobu. Mal zákonnú možnosť zastaviť trestné konanie. Neurobil tak, a vystavil žalobkyňu niekoľkoročným útrapám ďalšieho trestného konania. V dôsledku toho stratila žalobkyňa prácu, rezort vnútra ju aj po oslobodzujúcom rozsudku šikanoval, až kým nebola nútená odísť. Ďalej uviedla, že v tom čase videla v postupe MV SR politické dôvody vtedajšieho ministra vnútra Vladimíra Palka, o čom svedčí aj nebývalá medializácia tohto prípadu. Pre tieto politické dôvody trpela radová členka PZ spolu s ďalšími kolegami, prišla o zamestnanie, o povesť v malom meste a samozrejme to malo vplyv aj na jej rodinu a zdravie. Nesúhlasila s tvrdením, že doposiaľ nepreukázala existenciu následkov takej intenzity, ktorá by zakladala jej právo na peňažnú náhradu. Pokiaľ ide o otázku pôvodného označenia žalovaného a naň nadväzujúcu námietku premlčania, poukázala na predošlé rozhodnutia aj odvolacieho súdu. Z toho dôvodu navrhla žalobe v celom rozsahu vyhovieť.

36. Právny zástupca žalobkyne na pojednávaní dňa 8.4.2019 v záverečnej reči uviedol, že trvajú v celom rozsahu na podanom návrhu. Čo sa týka námietky premlčania uviedol, že nárok bol uplatnený včas, v lehotách, tak ako bolo vo vtedajšom zákone uvedené, pokiaľ išlo o úpravu žalovaného, išlo o úpravu, ale nie o novú žalobu, takže túto námietku považuje za nesprávnu a preto navrhuje, aby súd priznal nárok tak, ako si ho žalobkyňa uplatňuje. Čo sa týka trov uviedol, že v pripojenom spise v prílohe je možné si preskúmať trovy konania, čo vyplýva z faktúry aj z podkladov v trestnom spise. Takže v tomto ohľade nie sú pochybnosti. A pokiaľ ide o výšku nemajetkovej ujmy, tak si myslí, že je primeraná vzhľadom na charakter veci.

37. Zástupkyňa žalovaného v záverečnej reči uviedla, že v celom rozsahu sa pridrižiava vyjadrenia k žalobe. Žiadajú v celom rozsahu žalobu zamietnuť. Opakovane poukázala na rozhodnutia NS SR 3Cdo 21/2007, podľa ktorého o neoprávnený zásah do osobnosti fyzickej osoby nejde vtedy, keď zasahujúcim je orgán štátu pri plnení jeho úloh vyplývajúcich zo zákona. Rovnako poukázala aj na uznesenie NS SR 1Cdo 64/2008, rozhodnutie dovolacieho súdu vo veci 4MCdo 20/2009, kde vysvetlili pojem nezákonné rozhodnutie takto: „zistenie nezákonnosti je vecou konkrétneho posúdenia okolností prípadu a zákonnosť či nezákonnosť rozhodnutia vo všeobecnosti je otázkou súladu rozhodnutia s objektívnym právom“. Z toho je možné uzavrieť, že nezákonné rozhodnutie sa musí posudzovať so zreteľom na konkrétny prípad. Čo sa týka náhrady nemajetkovej ujmy poukázala aj na názor vyslovený v rozsudku OS Košice I. 35C 86/2016 zo dňa 6.11.2018, v ktorom konštatuje, že je potrebné uviesť, že náhrada nemajetkovej ujmy vzniknutej v dôsledku vedenia trestného konania je zásadne vylúčená t.z., že je možná iba výnimočne tak, ako to má na mysli ust. § 17 ods. 1,2 zák. č. 514/2003 Z.z.. Nemožno v prípade, že neskončí trestné konanie odsúdeným priznať nemajetkovú ujmu v peniazoch, len pre rozdiel v subjektívnom prežívaní trestného stíhania. Mimoriadny význam má v tomto smere prezumpcia nevinny

a najmä jej náležité vnímanie. Trestné stíhanie pociťuje každá osoba určitým individuálnym spôsobom, avšak nepriaznivé následky rozhodnutia vo vznesení obvinenia je potrebné preukázať podľa kritérií ustanovených v § 17 ods. 3 zákona, nakoľko priznanie nemajetkovej ujmy je možné iba výnimočne. Žiadala z toho dôvodu žalobu v celom rozsahu zamietnuť.

38. Podľa zákona § 3 ods. 1 zák. č. 514/2003, účinného do 31. 12. 2008, štát zodpovedá za podmienok ustanovených týmto zákonom za škodu, ktorá bola spôsobená orgánmi verejnej moci, okrem tretej časti toho zákona, pri výkone verejnej moci

- a) nezákonným rozhodnutím,
- b) nezákonným zatknutím, zadržaním alebo iným pozbavením osobnej slobody,
- c) rozhodnutím o treste, o ochrannom opatrení alebo rozhodnutím o väzbe alebo
- d) nesprávnym úradným postupom.

39. Podľa § 4 ods. 1 písm. b/ citovaného zákona, vo veci náhrady škody, ktorá bola spôsobená orgánom verejnej moci podľa § 3 ods. 1, koná v mene štátu Ministerstvo vnútra SR, ak v trestnom konaní škodu spôsobil vyšetrovateľ policajného zboru alebo poverený príslušník policajného zboru.

40. Podľa § 5 ods. 2 citovaného zákona právo na náhradu škody má i ten, s kým nebolo konané ako s účastníkom konania, aj keď s ním, ako s účastníkom konania, konané malo byť.

41. Podľa ods. 3, cit. ustanovenia, ak bolo nezákonné rozhodnutie vydané v konaní, na ktoré sa nevzťahujú predpisy o správnom konaní, právo na náhradu škody má ten, komu nezákonným rozhodnutím škoda vznikla.

42. Podľa § 6 ods. 1 cit. zákona, ak tento zákon neustanovuje inak, právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím možno uplatniť iba vtedy, ak právoplatné rozhodnutie, ktorým bola škoda spôsobená, bolo zrušené alebo zmenené pre nezákonnosť príslušným orgánom. Súd, ktorý rozhoduje o náhrade škody, je viazaný rozhodnutím tohto orgánu.

43. Podľa ods. 2 citovaného §, právo podľa odseku 1 možno priznať iba vtedy, ak poškodený podal proti nezákonnému rozhodnutiu riadny opravný prostriedok podľa osobitných predpisov. Splnenie tejto podmienky sa nevyžaduje, ak ide o prípady hodné osobitného zreteľa.

44. Podľa ods. 3, ak bola škoda spôsobená nezákonným rozhodnutím, ktoré je vykonateľné bez ohľadu na právoplatnosť, možno nárok na náhradu škody uplatniť aj vtedy, ak nezákonné rozhodnutie bolo zrušené alebo zmenené na základe riadneho opravného prostriedku. Ak bolo vykonateľné rozhodnutie vydané v konaní, na ktoré sa nevzťahujú predpisy o správnom konaní, možno nárok uplatniť aj vtedy, ak bolo zrušené pre nezákonnosť príslušným orgánom.

45. Podľa ods. 4, ak bola škoda spôsobená rozhodnutím orgánu verejnej moci, ktorým orgán verejnej moci prekročil svoju právomoc, nie je zrušenie alebo zmena rozhodnutia pre nezákonnosť podmienkou uplatnenia nároku na náhradu škody.

46. Podľa § 15 ods. 1 citovaného zákona, účinného do 31.12.2008, nárok na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím, nezákonným zatknutím, zadržaním alebo iným pozbavením osobnej slobody, rozhodnutím o treste, o ochrannom opatrení alebo rozhodnutím o väzbe, ako aj nárok na náhradu škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom je potrebné vopred predbežne prerokovať na základe písomnej žiadosti poškodeného o predbežné prerokovanie nároku (ďalej len "žiadosť") s príslušným orgánom podľa § 4 a 11.

47. Podľa ods. 2, ak bola žiadosť podaná na nepríslušnom orgáne, je tento orgán povinný bezodkladne ju postúpiť príslušnému orgánu a upovedomiť o tom poškodeného. Účinky podania žiadosti zostávajú zachované.

48. Podľa § 17 ods. 1 cit. zákona, účinného do 31.12. 2008, uhrádza sa skutočná škoda a ušlý zisk, ak osobitný predpis neustanovuje inak.

49. Podľa ods. 2, v prípade, ak iba samotné konštatovanie porušenia práva nie je dostatočným zadostučinením vzhľadom na ujmu spôsobenú nezákonným rozhodnutím alebo nesprávnym úradným postupom, uhrádza sa aj nemajetková ujma v peniazoch, ak nie je možné uspokojiť ju inak.

50. Podľa § 18 ods. 1 cit.zákona, účinného do 31.12.2008, náhrada škody zahŕňa aj náhradu trov konania, ktoré poškodenému vznikli v konaní, v ktorom bolo vydané nezákonné rozhodnutie alebo rozhodnutie o treste, o ochrannom opatrení alebo rozhodnutie o väzbe, zatknutí a inom pozbavení osobnej slobody alebo vykonané zadržanie a v konaní, v ktorom bolo rozhodnutie zrušené alebo bolo trestné stíhanie zastavené, alebo v ktorom bola vec postúpená inému orgánu.

51. Podľa ods. 2, náhrada škody zahŕňa aj náhradu trov konania, ktoré poškodenému vznikli v konaní, v ktorom došlo k nesprávnemu úradnému postupu, ak tieto trovy konania priamo súviseli s nesprávnym úradným postupom.

52. Podľa ods. 3, súčasťou trov konania sú aj trovy právneho zastúpenia vo výške ustanovenej osobitným predpisom. 9) Súčasťou trov konania nie sú náklady na predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody pred príslušným orgánom.

53. Súd sa v zmysle zrušujúceho uznesenia krajského súdu zaoberal aj námietkou premlčania vznesenou najprv Ministerstvo vnútra SR a následne, keď súd začal konať s Generálnou prokuratúrou v zmysle uznesenia krajského súdu sp.zn. 11Co270/2017 táto opätovne vzniesla námietku premlčania. Súd sa s touto námietkou vysporiadal tak, že má za to, že žalobkyňa si uplatnila nárok na náhradu škody včas, a teda nedošlo k premlčaniu nároku. Je nepochybné a vyplýva to aj zo žaloby z bodu IV. na str. 3, že žalobkyňa cituje § 3 ods. 1,2 zák. č. 514/ 2003 Z.z. a konštatuje, že štát zodpovedá za škodu, ktorá bola spôsobená orgánmi verejnej moci pri výkone verejnej moci. Námietke žalovaného, že úprava žalovaného podaná žalobkyňou dňa 9.10.2015, že ide o zámenu účastníkov konania a teda nesprávne označenie žalovaného uvádza, že nárok žalobkyne nie je premlčaný, pretože v tomto došlo len k úprave žalovaného v rámci vedenia konania a z toho dôvodu na námietku premlčania neprihliadol.

54. Z rozsudku tunajšieho súdu č.k. 8T XXX/XXXX - 1090 zo dňa 1.2.2010 v spojení s rozsudkom krajského súdu XTo XX/XXXX-XXXX zo dňa 23.10.2010 súd zistil, že podľa § 322 ods. 3 Trestného poriadku, § 285 písm. a/ Trestného poriadku, obžalovanú V. X. oslobodil spod obžaloby prokurátor Vojenskej obvodovej prokuratúry Prešov pre skutok právne kvalifikovaný ako trestný čin zneužívania právomoci verejného činiteľa podľa § 158 ods. 1 písm. a/ Trestného zákona účinného do 1.1.2006 a trestný čin prijímania úplatku a inej nenáležitej výhody podľa § 160 ods. 1 Trestného zákona účinného do 1.1.2006, ktorého sa mala žalobkyňa dopustiť, pretože nebolo dokázané, že sa skutok stal, pre ktorý je obžalovaná stíhaná.

55. Vykonaným dokazovaním, vylúčením žalobkyne, svedkov, oboznámením sa s listinnými dôkazmi a s pripojeným spisom tunajšieho súdu 8T XXX/XXXX, súd mal za to, že v konaní bolo jednoznačne preukázané a nepoprel to ani samotný žalovaný, že dňa 14.12.2005 bolo uznesením vyšetrovateľa Ministerstva vnútra, úradu inšpekčnej služby PZ začaté voči žalobkyňi trestné stíhanie a vznesenie obvinenia pre trestný čin zneužívania právomoci verejného činiteľa podľa § 158 ods. 1 písm. a) Trestného zákona a prijímanie úplatku a inej nenáležitej výhody podľa § 160 ods. 2 Trestného zákona. Následne na základe personálneho rozkazu Ministra vnútra SR bola žalobkyňa prepustená zo služobného pomeru príslušníka policajného zboru. Žalovaný vo svojom vyjadrení uviedol, že predmetné uznesenie o vznesení obvinenia ako aj postup vyšetrovateľa Inšpekcie MV SR v trestnom konaní vedenom voči žalobkyňi boli odôvodnené a zákonné, pričom túto skutočnosť potvrdzuje aj stanovisko organizačného a kontrolného odboru Generálnej prokuratúry SR sp.zn. XV/5Spr 18/11-4 zo dňa 18.4.2011.

56. V súlade s ustálenou súdnou praxou zodpovedá štát aj za škodu spôsobenú začatím trestného stíhania, ktoré neskončilo právoplatným odcudzujúcim rozhodnutím trestného súdu. Táto zásada bola vyjadrená už vo viacerých skorších rozhodnutiach, ktoré sa týkali náhrady škody spôsobenej štátnym orgánom v zmysle zákona č. 58/1969 Zb. o zodpovednosti za škodu spôsobenú rozhodnutím orgánov štátu alebo jeho nesprávnym úradným postupom (ďalej len zákon č. 58/1969 Zb.). Rozhodovanie súdov podľa tohto zákona sa ustálilo medzi iným na názore, že ten proti komu bolo trestné stíhanie zastavené alebo ten kto bol oslobodený spod obžaloby má podľa § 1-4 zákona č. 58/1969 Zb. zásadné právo na náhradu škody spôsobenej vznesením obvinenia (R35/1991). Na to nadviazal záver, že ten proti komu bolo trestné stíhanie zastavené alebo ten kto bol spod obžaloby oslobodený má pri splnení

ďalších zákonných podkladov podľa § 1-4 zákona č. 58/1969 Zb. zásadné právo na náhradu škody spôsobenej uznesením o vznesení obvinenia. Takéto právo má aj vtedy ak v súvislosti s rozhodnutím orgánu činného v trestnom konaní, ktoré nie je v súlade so zákonom vynaložil náklady na trovy nutnej obhajoby (R70/1994). Na podstate týchto právnych záverov ku ktorým sa dospelo vo vzťahu k prípadom škôd vzniknutých za účinnosti zákona č. 58/1969 Zb. zotrúva súdna prax aj po prijatí zákona č. 514/2003 Z.z.

57. Zákon č. 514/2003 Z.z. zakladá objektívnu zodpovednosť štátu (bez ohľadu na zavinenie) ktorej sa nemôže zbaviť. Neposudzuje sa teda správnosť rozhodnutia jeho orgánu z hľadiska či pri rozhodovaní porušil právnu povinnosť a škodu zavinil. Rozhodujúcim kritériom zákonnosti konania vedeného orgánom verejnej moci je výsledok tohto konania.

58. Podľa § 27 b, ods. 1, zákona č. 514/2003 Z.z. zodpovednosť za škodu spôsobenú rozhodnutiami, ktoré boli vydané pred nadobudnutím účinnosti tohto zákona a za škodu spôsobenú nesprávnym úradným postupom pred nadobudnutím účinnosti tohto zákona, sa spravuje predpismi účinnými do 31. 12. 2008.

59. Náhrada škody zahŕňa aj náhradu trov konania, ktoré poškodenému vznikli v konaní, v ktorom bolo vydané nezákonné rozhodnutie alebo rozhodnutie o treste, o ochrannom opatrení alebo rozhodnutie o väzbe, zatknutí a inom pozbavení osobnej slobody alebo vykonané zadržanie a v konaní, v ktorom bolo rozhodnutie zrušené alebo bolo trestné stíhanie zastavené, alebo v ktorom bola vec postúpená inému orgánu. (§ 18 ods.1 z. 514/2003 Z.z.). I keď jedným zo základných predpokladov zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím v zmysle § 6 ods.1 veta prvá z. 514/2003 Z.z. je zrušenie alebo zmena právoplatného rozhodnutia, ktorým bola spôsobená škoda treba mať na zreteli, že zmyslom právnej úpravy zodpovednosti štátu za škodu zodpovedá, aby každá majetková ujma spôsobená nesprávnym či nezákonným zásahom štátu bola odčinená (viď bližšie rozhodnutie Najvyššieho súdu sp.zn. 4MCdo/15/2009 uznesením občianskoprávneho kolégia Najvyššieho súdu SR zo 6.12.2010 navrhnuté na uverejnenie v zierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov SR). Zákon č. 514/2003 Z.z. výslovne neupravuje nárok na náhradu škody v prípade zastavenia trestného stíhania. Judikatúra dospela k záveru, že ide o špecifický prípad zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú začatím a vedením trestného stíhania pri ktorom treba vychádzať z analogického výkladu úpravy najbližšej a to z úpravy zodpovednosti za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím. Rovnaký význam ako zrušenie právoplatného uznesenia o vznesení obvinenia pre nezákonnosť má v tomto zmysle tiež zastavenie trestného stíhania alebo oslobodenie spod obžaloby. Skutočnosť, že nedošlo k zrušeniu rozhodnutia, ktorým sa začína trestné stíhanie na tom nič nemení. Podstata nároku na náhradu škody sa totiž v tomto prípade neviaže na nesprávnosť postupu orgánov činných v trestnom konaní pri začatí trestného stíhania ale na samotný výsledok trestného stíhania.

60. V danom prípade došlo ku škode žalobkyne v trestnom konaní. Orgány činné v trestnom konaní sú prokurátor a policajt (§10 ods.1 trestného poriadku). Policajtom sa na účely tohto zákona rozumie aj vyšetrovateľ PZ. Trestné stíhanie sa začne vydaním uznesenia, ktoré policajt doručí prokurátorovi najneskôr do 48 hodín (§199 ods.1 veta 2-6 trestného poriadku). Ak je po začatí trestného stíhania dostatočne odôvodnený záver, že trestný čin spáchala určitá osoba policajt bez zmeškania vydá uznesenie o vznesení obvinenia, ktoré doručí najneskôr do 48 hodín prokurátorovi (§206 ods.1 trestného poriadku). Po skončení vyšetrovania policajt predloží spis prokurátorovi s návrhom na podanie obžaloby alebo na iné rozhodnutie. Dozor nad dodržiavaním zákonnosti pred začatím trestného stíhania v prípravnom konaní vykonáva prokurátor (§ 230 ods.1 trestného poriadku). Opatreniami uvedenými v § 230 ods. 2 trestného poriadku vykonáva prokurátor dozor na zákonnosti prípravného konania, s tým, že iba prokurátor je oprávnený v prípravnom konaní podať obžalobu (§ 231 pís. a) trestného poriadku).

61. Vychádzajúc z uznesenia Krajského súdu v Košiciach je zrejmé, že na úseku trestného konania vykonávali svoju pôsobnosť tak vyšetrovateľ policajného zboru, ako aj prokurátor. Vo veci náhrady škody spôsobenej v tomto úseku trestného konania orgánom verejnej moci preto ako orgán konajúci v mene štátu prichádza do úvahy Generálna prokuratúra SR.

62. V zmysle § 18 ods. 1, 2 zák. č. 514/2003 Z.z. účinného do 31.12.2008 vznikol žalobkyňi nárok na náhradu trov v trestnom konaní. Z trestného spisu tunajšieho súdu XT XXX/XXXX. je zrejmé, že žalobkyňa bola v konaní zastúpená advokátom s tým, že z faktúry, ktorá je súčasťou súdneho spisu je zrejme vyúčtovanie odmeny advokáta vo výške 4.075,75 EUR o ktorých súd nemal žiadne pochybnosti a preto žalobkyňa túto sumu ako náhradu škody priznal v zmysle výroku tohto rozsudku.

63. Podľa § 17 ods. 2 zák. č. 514/2003 Z.z. účinného do 31.12.2008, v prípade, ak iba samotné konštatovanie porušenia práva nie je dostatočným zadosťučinením, vzhľadom na ujmu spôsobenú nezákonným rozhodnutím alebo nesprávnym úradným postupom, uhrádza sa nemajetková ujma v peniazoch, ak nie je možné uspokojiť ju inak.

64. Pri priznávaní nemajetkovej ujmy súdna prax už pred novelou zák. č. 514/2003 Z.z. účinnou od 1.1.2009 zohľadňovala kritériá, ktoré boli v § 17 touto novelou doplnené a to tak, že výška nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa odseku 2 sa určuje s prihliadnutím najmä na
a/ osobu poškodenú, jeho doterajší život a prostredie v ktorom žije a pracuje,
b/ závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti za ktorých k nej došlo,
c/ závažnosť následkov, ktoré vznikli poškodenému v súkromnom živote,
d/ závažnosť následkov, ktoré vznikli poškodenému v spoločenskom uplatnení.

65. V konaní súd má za preukázané, že žalobkyňa pred vznesením obvinenia zo dňa 14.12.2005 viedla riadny život a bola bezúhonnou osobou. V konaní nebolo sporné, že podkladom pre vydanie personálneho rozkazu ministra vnútra, ktorým bola žalobkyňa prepustená zo služobného pomeru bol skutok, pre ktorý bolo žalobkyňi vznesené obvinenie pre trestný čin zneužívania právomoci verejného činiteľa a prijímania úplatkov a inej náležitej výhody a po nútenom odchode z ministerstva vnútra už nemohla v uvedenej oblasti v policajnom zbore pracovať. Aj keď ju následne na základe rozkazu ministra vnútra zo dňa 8.5.2013 prijali do policajného zboru, žalobkyňa následne požiadala o predčasný odchod do dôchodku v dôsledku šikany zo strany nadriadených, ako aj z toho dôvodu, že bola pridelená na pracovisko, ktoré bolo najvzdialenejšie od miesta trvalého bydliska takmer 86 kilometrov. Vedenie trestného stíhania proti žalobkyňi malo za následok jednak stratu zamestnania a následne sťaženie jej spoločenského uplatnenia, keďže si dlho nemohla nájsť prácu, prakticky rok od vznesenia obvinenia bola na maródke, zhoršil sa jej zdravotný stav.

66. Z výpovede svedkov a to z výpovede manžela ako aj z výpovede svedka X. G. súd má za preukázané, že trestným stíhaním žalobkyne utrpela aj jej samotná povesť, v mieste jej bydliska a tiež aj povesť v predchádzajúcom profesionálnom živote a to aj na základe mediálnych výstupov vtedajšieho ministra vnútra. Trestné stíhanie žalobkyne vážne a negatívne zasiahlo aj do jej súkromného života, do života celej rodiny, nakoľko je nezanedbateľná tá skutočnosť, že nezákonným trestným stíhaním prišla o stály príjem a zabezpečenie rodiny, čo nepochybne muselo zanechať stopy v partnerskom vzťahu a v rodine ako takej. Žalobkyňa v dôsledku trestného stíhania začala mať zdravotné problémy. Do súčasnej doby užíva antidepresíva, má problémy s krčnou chrbticou, gynekologické problémy a následne podstúpila operáciu, pričom schudla viac ako 20 kíl. V dôsledku trestného stíhania vôbec prestala žiť spoločenským životom. S nikým sa nestýka. Cíti sa spoločensky vyradená, lebo má za to, že každý na ňu pozerá ako by niekoho zavraždila.

67. Vychádzajúc zo skôr uvedeného je zrejmé, že trestné stíhanie žalobkyne a dôsledky s tým súvisiace (strata zamestnania a finančnej istoty) vážne zasiahli do života každého člena jej rodiny a spôsobilo je duševnú traumu, ktorá trvá dlhšiu dobu, pretože aj v súčasnej dobe používa antidepresíva, zhoršil sa jej zdravotný stav. Súd nemal pochybnosti, že vedené trestné stíhanie žalobkyne narušilo vzájomné vzťahy medzi manželmi, rodičmi a deťmi ako aj okolím, čo malo najmä u detí vplyv na ich duševné zdravie a psychický vývoj. V konaní má súd za preukázané, že vedené trestné konanie proti žalobkyňi malo vplyv aj na jej spoločenské uplatnenie, pretože si dlhú dobu nemohla nájsť prácu, aj keď ju opätovne prijali k polícii, následne odtiaľ dobrovoľne odišla a musela sa zamestnať mimo územia regiónu a teraz chodí opatrovať ľudí do Rakúska, takže aj z tohto hľadiska prežíva traumu, že musí odchádzať od rodiny na dva týždne v mesiaci.

68. Na základe uvedených skutočností súd má za preukázané, že nezákonné trestné stíhanie žalobkyne a jej kriminalizácia zasiahla do jej majetkovej sféry, nakoľko stratou zamestnania došlo k zníženiu, ba priam až k znemožneniu jej možnosti majetkovo zabezpečiť seba a svoju rodinu. Došlo aj k zásahu do jej osobnostnej sféry, nakoľko bola vážne narušená jej povesť bezúhonného človeka, prišla o prácu, a keďže počas takmer celého svojho profesionálneho života pracovala v policajnom zbore SR je predpoklad, že ak by nedošlo k trestnému stíhaniu, naďalej by ostala príslušníkom policajného zboru.

69. Je zrejmé, že k vedeniu trestného stíhania proti osobe žalobkyne a teda aj k zásahu do jej práv nemuselo dôjsť, nakoľko rozsudok tunajšieho súdu č.k. XT XXX/XXXX v spojení s rozsudkom krajského súdu XTo XX/XXXX je dôkazom toho, že skutok, pre ktorý bolo vedené trestné stíhanie voči nej sa nestal.

70. Pri výške nemajetkovej náhrady súd vychádzal z voľnej úvahy, avšak z hľadísk, ktoré sú v súčasnosti uvedené v § 17 ods. 3 zák. č. 514/2003 Z.z.. Súd mal za to, že výška náhrady nemajetkovej ujmy je primeraná ujme, ktorú utrpela žalobkyňa nezákonným rozhodnutím. V danom prípade súd vychádzal z rozhodovacej činnosti súdov v porovnateľných veciach (napr. 6Cdo175/2011 na OS Topoľčany, 6C 164/2008 Krajského súdu v Bratislave sp.zn. 14Co 85/2013 zo dňa 26.3.2013). Súd rovnako ako Krajský súd v Bratislave vo skôr uvedenej veci poukazuje na to, že vo veciach ochrany osobnosti sú žalobcom priznávané náhrady nemajetkovej ujmy v podstatne vyšších sumách (napr. niektorým politikom ako aj bývalému predsedovi NS SR), hoci zásahy do ich osobnostných práv nemali zďaleka také dôsledky, aké malo nezákonné trestné stíhanie žalobkyne). Na základe uvedeného súdu dospel k záveru, že návrh žalobkyne bol dôvodný a preto rozhodol tak, ako je uvedené vo výroku tohto rozsudku.

71. O trovách konania súd rozhodol podľa ust. § 255 ods. 1 tak, že priznal žalobkyňi úplnú náhradu trov konania, nakoľko v konaní bola úspešná.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku je prípustné odvolanie do 15 dní od jeho doručenia na tunajšom súde.

V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania podľa § 127 CSP uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Ak povinnosť uložená v tomto rozhodnutí nebude splnená, môže sa oprávnená osoba svojho nároku domáhať návrhom na vykonanie exekúcie.